

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради (PhD 9090)
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Гончарик Роман Петрович, 1990 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2025 році Заклад вищої освіти «Університет Короля Данила» за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування, м. Івано-Франківськ, виконав акредитовану освітньо-наукову програму ОП 49340 Архітектура та будівництво (191 Архітектура та містобудування).

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила», м. Івано-Франківськ, від 08.05.2025 № 26/од (змінami від 22.05.2025 № 31/од), у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Михайло КОСЬМІЙ, доктор архітектури, професор, професор кафедри архітектури та будівництва Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила»;

Рецензента –

Михайло ГАБРЕЛЬ, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри архітектури та будівництва Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила»;

Офіційних опонентів –

Богдан ЧЕРКЕС, доктор архітектури, професор, професор кафедри візуального дизайну і мистецтва Інституту архітектури та дизайну Національного університету «Львівська політехніка»;

Гелена КОВАЛЬСЬКА, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри теорії архітектури Київського національного університету будівництва і архітектури.

Надія ГАТАЛЬСЬКА, доктор архітектури, доцент, професор кафедри ландшафтного проєктування та садово-паркового мистецтва Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова;

на засіданні «24» червня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 19 Архітектура та будівництво Гончарика Роману Петровичу на підставі публічного захисту дисертації «Архітектурно-просторові зміни Івано-Франківська в радянський період» за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування.

Дисертацію виконано у Зкладі вищої освіти «Університет Короля Данила», м. Івано-Франківськ.

Науковий керівник Андрій САВЧУК, кандидат архітектури, доцент кафедри архітектури та будівництва Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконано державною мовою. Дисертація Гончарика Романа Петровича на тему «Архітектурно-просторові зміни Івано-Франківська в радянський період» – кваліфікаційна наукова робота, яка виконана здобувачем особисто, подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, у дисертації здобувач порушує актуальну науково-практичну проблему трансформації архітектурного середовища міста Івано-Франківська в контексті радянської урбаністичної політики, аналізуючи зміни планувальної структури, морфології забудови та функціонального зонування впродовж ключових етапів радянського періоду. Дослідження охоплює періодизацію архітектурно-просторових змін, включаючи повоєнну відбудову, індустріалізацію, типізацію житла, формування громадських центрів та модерністських ансамблів. Робота є міждисциплінарною за характером, об'єднує архітектурно-містобудівний аналіз, історичну урбаністику, соціокультурні підходи до

вивчення просторової ідентичності міста, містить елементи наукової новизни, опирається на глибоку джерельну базу (архівні матеріали, містобудівні документи, нормативна база, картографічні джерела, GIS-аналітика), має чітку методологічну структуру та аргументований аналітичний апарат. Добре структурована за своїм змістом відповідає галузі знань «Архітектура та будівництво» спеціальності 191 Архітектура та містобудування та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 № 40.

Здобувач має 4 наукових публікацій за темою дисертації, всі статті одноосібні з них 3 статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 1 у науковому періодичному виданні держави країн Європейського Союзу, опубліковані державною мовою; зазначені статті містять обґрунтування отриманих здобувачем наукових результатів відповідно до мети статті (поставленого завдання) та висновків; опубліковані не більше ніж однієї статті в одному випуску (номері) наукового видання; мають активний ідентифікатор DOI та вказані здобувачем в анотації дисертації, а відтак зараховуються за темою дисертації:

1. Гончарик Р. П. Соціальні наслідки та трансформації в міському середовищі Івано-Франківська під впливом радянської архітектури. Науково-технічний збірник «Комунальне господарство міст». Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова. 2024. № 6 (187). С. 75–80. DOI: <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2024-6-187-75-80>

2. Гончарик Р. П. Архітектурно-просторові зміни в Івано-Франківську в радянський період: основні риси та характеристики. Polish Journal of Science. 2023. № 69. С. 3–12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10400183>

3. Гончарик Р. П. Особливості реконструкції «Стометрівки» як знаковий проект Івано-Франківська в період з 1960 по 1989 роки. Особливості та регіональний контекст. Науковий вісник національного авіаційного університету. «Теорія та практика дизайну». Київ, 2023. № 29–30. С. 44–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2023.29-30.5>

4. Гончарик Р. П. Архітектурно-планувальна організація формування розвитку житлової архітектури Івано-Франківська в період 1944–1989 років. Науковий вісник Київського національного університету будівництва і архітектури. 2022. № 64. С. 169–178. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.64.169-178>

У дискусії взяли участь (голова, рецензент, офіційні опоненти) та висловили зауваження:

Офіційний опонент Богдан ЧЕРКЕС: Слід зазначити, що автор намагався охопити широкий часовий горизонт – від 1944 до 1991 року, а подекуди навіть виходить за його межі, торкаючись пострадянських трансформацій. І хоча така перспектива дозволяє побачити довготривалі наслідки радянського планування, водночас це викликає певні застереження: чи не слід було обмежитися аналізом саме радянського періоду в межах означених хронологічних рамок (1944–1991 рр.)? Адже перехід за 1991 рік відкриває вже зовсім інші соціальні, політичні й культурні реалії – нову державу, нові виклики і нову архітектурну парадигму.

Автор досліджує об'єкти різної функціональної природи – від житлових мікрорайонів до промислових і громадських споруд, таких як Івано-Франківський музично-драматичний театр, кінотеатр «Космос» чи готель «Україна». Однак у роботі дещо не вистачає людського виміру – персоналій, які стояли за цими трансформаціями. У цьому контексті слушною була б розширена увага до таких ключових фігур, як Дмитро Сосновий – багаторічний головний архітектор області, один з авторів головних архітектурних домінант міста. Його біографія, кар'єрна траєкторія та спадщина є вкрай репрезентативними для розуміння радянської архітектури Івано-Франківська, а також дозволили б надати дослідженню більшої глибини та персоналізованого контексту.

Також дисертанту варто було б глибше інтегрувати соціально-демографічні чинники, адже архітектура існує не у вакуумі – вона формується й функціонує у взаємодії з населенням,

його чисельністю, ідентичністю, мовною й культурною динамікою. Саме такі міждисциплінарні компоненти могли б зробити роботу ще більш цілісною й переконливою.

Офіційний опонент Надія ГАТАЛЬСЬКА: Хотілося б трохи більше конкретики щодо застосування GIS-технологій та штучного інтелекту. У тексті дисертації згадується про використання цього інструментарію, але не зовсім зрозуміло, чи було запропоновано якісь нові підходи або удосконалення методики.

Офіційний опонент Гелена КОВАЛЬСЬКА: Особливо хотілося б наголосити на важливості того, щоби результати подібних досліджень не залишалися лише в академічному полі, а мали своє практичне продовження. Відсутність актуальної містобудівної документації, про що сьогодні вже йшлося, є серйозним викликом для міста. І саме тому доробки, які зосереджені на осмисленні періодів розвитку, типології забудови, трансформацій об'єктів радянського періоду – мають потенціал стати аналітичною основою для оновлення стратегічного бачення міста.

Можливо, на майбутнє було б доцільно розглянути можливість комунікації з муніципалітетом або профільними інституціями, щоби напрацювання мали своє застосування – у формуванні зон охорони, у розробці концепцій ревіталізації чи адаптації пострадянських об'єктів, у розробці нової версії генерального плану, або принаймні концептуальних рамок розвитку.

Рецензент Михайло ГАБРЕЛЬ: Можна висловлювати чимало зауважень — як щодо змісту, так і щодо методики, структури, інтерпретації. Є, безперечно, питання, які варто ще доопрацювати. Зокрема, хотілося б більше чіткості у подачі матеріалу, особливо в частині, яка стосується реального стану справ — починаючи від планувальних трансформацій до застосування сучасних методів дослідження.

Також викликає інтерес підхід до періодизації. У певних місцях є відчуття, що ці межі потребують чіткого концептуального обґрунтування, можливо, з урахуванням ширшого контексту політичних, соціальних і планувальних процесів.

Голова ради Михайло КОСЬМІЙ: Автор поєднує методи архітектурного аналізу, принципи містобудування, елементи соціології, а також сучасні цифрові інструменти, що дозволяє подивитися на радянський період не як на відірвану історичну площину, а як на одну з важливих передумов сучасних урбаністичних трансформацій. Разом із тим, деякі компоненти ще потребують уточнення. Зокрема, соціологічний блок, на який автор посилається, міг би бути доповнений чіткою вибіркою, деталізацією методів опитування, більш ґрунтовним аналізом результатів. Також тематика громадських просторів і спадковості архітектурних рішень заслуговує на подальше поглиблення й розширення в межах окремих майбутніх публікацій або дослідницьких проєктів.

Результати відкритого голосування за присудження здобувачеві ступеня доктора філософії:

«За» 5 членів ради,

«Проти» - немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Гончаруку Роману Перовичу ступінь доктора філософії з галузі знань «Архітектура та будівництво» за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Члени разової ради окремих думок не подавали.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

М.П.



Михайло КОСЬМІЙ